

цето дохожда на пладнина, или на тамъ, дѣто слънце то никога не дохожда; нѣ никога не гледа на истокъ, дѣто изгрѣва слънцето, нито на западъ, дѣто заходи. Освѣнъ това, ште видите, че ако връхъ тѣ на иглата гледа на югъ, а уши ти на сѣверъ, никакъ, не можете да направите да гледа връхъ тѣ на сѣверъ, а уши ти на югъ.

А какво нѣшто привлича иглата камъ прѣчицата, какво нѣшто ја оттикова и какво нѣшто ја прави да гледа съ юдний край на сѣверъ, а съ другий на югъ; това никой не знае. Нѣ, ако и да не знаемъ *причината* на това явление, все пакъ можемъ доста много да се ползовами отъ него. Да речемъ, че сме видѣли, какво връхъ тѣ на иглата гледа все на сѣверъ, а уши ти на югъ, и, ако земемъ една такъва игла съ себе си, па идемъ въ нѣкоя голѣма тъмна гора, която се намира отъ къшата та ни на сѣверъ; и, че, най-послѣ, сме забикакали въ таа гора много врѣме, и сме загубили пѣтъ тѣ, та не знаемъ на къдѣ да вървимъ, за да излѣземъ отъ гората. Ми знаемъ, че къшата та ни се намира на югъ, нѣ не знаемъ, къдѣ је югъ и къдѣ је сѣверъ; това нѣшто можемъ да познаемъ по слънце то, нѣ врѣмето је облачно, та слънце нѣма и много врѣме оште можемъ да се скитамъ по гората. Нѣ дохожда ни на умъ, че имами съ себе си спасителната игла, която и безъ слънце знае, къдѣ је сѣверъ и къдѣ је югъ; забождами ја на една малка гѣбена запушалка и на пуштами въ нѣкою вирче; връхъ тѣ на иглата отъ еднажъ ште се вртне на сѣверъ, а уши ти на югъ.

Нѣ какво нѣшто је таа чудна прѣчица? Таа не је друго ништо, а само една проста стоманева прѣчица, която је добила таа сила отъ другъ прѣдмѣтъ и ја прѣдала на иглата. На-дали знаете, какво нѣшто је магнитенъ каменъ: той је единъ желѣзенъ минералъ, който има магнитни свойства. Магнитний каменъ има свойство не само да привлича и да отласкова желѣзни нѣшта, нѣ може и да го прѣдава на стоманеви и на желѣзни прѣчици, съ таа само разлика, че въ желѣзото магнитни ти свойства стонатъ до тогава, доклѣ је допрѣно до магнитъ тѣ, а въ стоманата, като се натѣрка така, както натѣркахми иглата, учувова се много врѣме.

Оште въ старо врѣме са познавали свойството на магнитъ тѣ, нѣ никой въ Еуропа не знаалъ, каква полза може да се извади отъ него; једва въ XIV вѣкъ јединъ италианецъ на име Джионо, намислилъ да приложи свойства та на намагнити-